

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1986/149

KARAR NO : 1987/2

ÖZET: Sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan ve 1402 sayılı Kanuna 2354 sayılı Kanunla eklenen ek-4. madde kapsamına giren yeni suça ait davanın Adli Yargı yede görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

TCK 403
1402, 17/1

Davacı : K.H.

Sanıklar : Nail Gündoğdu ve Fahrettin Ünvanlı

O L A Y : Hatay ili Emniyet Müdürlüğü narkotik şube ekibince alınan bir

istihbaratta eroin kaçakçılığının yapıldığının belirtildiği, bu ihbarın değerlendirilmesi sonucu sanık Fahrettin Ünvanlı'nın 6 Kg. saf eroin satacağının anlaşıldığı, komisyoncu Mustafa Göztepe'nin alını kılığında girerek sanıkla temas kurduğu, 9.3.1985 günü Kilis'te malın teslimi için buluşma yerinin tesbit edildiği ancak belirtilen gün ve yerde sanık Fahrettin Ünvanlı'nın beyaz bir torba içerisindeki kese kağıdına konulmuş yarım Kg. eroin maddesi teslim ettiği, karşılığında, 1.500.000 TL olarak numaraları önceden tesbit edilmiş parayı aldığı, söz verdiği bakiye eroinin temin edilmesi bakımından yakalanmasının geciktirildiği, ancak geçen süreye rağmen sanığın oyalama taktiklerine başvurduğu, bunun üzerine yakalanarak sorgusunun yapıldığında; eroini diğer sanık Nail Gündoğdu'dan aldığını belirttiği, ayrıca gösterdiği evde sanık Nail Gündoğdu'nun da yakalandığı, elde edilen maddenin eroin olduğunun ekspertiz raporu ile anlaşıldığı ileri sürülerek Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca eylemlerine uyan TCK.nun 403/3-4-6., 31., 33., 36., 40. ve 1402 sayılı Kanununun 17/1. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istenerek haklarında 4.7.1985 günlü, 1985/278 esas sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri Mahkemesi; 25.4.1986 günü, 1985/63 esas, 1986/15 karar sayı ile; sanıklara atılı suçun 1402 sayılı Kanunun ek-4. madde kapsamında olmadığı, gerekçesiyle mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın görevli ve yetkili Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiştir.

Hatay Ağır Ceza Mahkemesi; 12.8.1986 günü, 1986/180-192 sayı ile; 2845 sayılı Kanunun 9/b. maddesi gereğince toplu eroin kaçakçılığı suçlarına bakma görevinin Devlet Güvenlik Mahkemelerine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek dosyayı Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne göndermiştir.

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi; 25.11.1986 günü, 1986/92-111 sayı ile; sanıklardan Nail Gündoğdu hakkında 4. Kolordu Sıkıyönetim Askerî Mahkemesi'ne eroin kaçakçılığı yapmak ve satmak suçlarından kamu davası açılarak yargılandığı, ancak atılı

suçlardan beraatine karar verildiği, sanığın sıkıyönetim askerî mahkemesinde görülmüş bulunan dava ile bu davasının irtibatlı olduğu gerekçeleri ile Milli Savunma Bakanlığının Resmî Gazete'nin 20 Kasım 1985 günlü, 18934 sayısında yayınlanan tebliği gözönünde alınarak davaya Diyarbakır 7. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin bakmakla görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı ile dosyayı anılan mahkemeye göndermiştir.

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 5.12.1986 günü 1986/486-497 sayı ile; Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 4 Nolu Askerî Mahkemesi'nin kesinleşen kararından sonra, Hatay Ağır Ceza Mahkemesi ile aralarında doğan görev uyuşmazlığı çözümlenmediği gibi, yine Hatay Ağır Ceza Mahkemesi ile Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi arasında doğan görev uyuşmazlığı da çözümlenmeyerek ortada zincirleme dural üç değişik nitelikteki mahkeme arasında olumsuz görev uyuşmazlıkları doğduğu gerekçesi ile dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmek üzere Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesine iadesine karar vermiştir.

Böylece, Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askerî Mahkemesi ile Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş, dosya Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi C. Savcılığının 24.12.1986 günlü, 1986/2196 sayılı müzekkeresi ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Vahdettin Oktay'ın Başkanlığında, Cezmi Elgin, Türkan Güven, A.Cemal Göğüş, Necati Karakış, Yavuz T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 12.1.1987 günlü toplantıda geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoğlu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Özün incelenmesine geçmeden önce, yönetime ilişkin bir konunun çözülmesi gerekir.

Bilindiği gibi Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkındaki 2247 Sayılı Kanunun 14. maddesinde aynen "olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğu ileri sürülebilmesi için adli, idarî ve askerî yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir." denilmektedir. Daha önceki pek çok Uyuşmazlık Mahkemesi kararında koşulları irdelenen bu maddeye göre, Uyuşmazlık

Mahkemesince çözümünü gereken bir olumsuz görev uyuşmazlığında söz edilebilmesi için, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan bir davanın açılması ayrı yargı düzeni içinde yer alan iki yargı merciince de yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararları verilmesi, görevsizlik kararlarının temyiz edilmeyerek veya temyiz edilmiş iseler onanarak kesinleşmesi ve değişik yargı düzeni içindeki yargı merciilerinin verdikleri görevsizlik kararlarının biri diğerinin görevli olduğu gerekçesine dayanması, yani karşıt verilmiş olma gerekmektedir.

Dava konusu olayda tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada ayrı yargı düzeni içindeki yargı mercilerince birden fazla görevsizlik kararı verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş olduğundan, öncelikle 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen olumsuz görev uyuşmazlığının doğup doğmadığı veya hangi yargı mercileri arasında doğduğu saptanmalıdır.

1-) Olay kısmında görüldüğü üzere Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 4 Nolu Askerî Mahkemesi görevsizlik kararında Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'ni görevli göstermiştir. Hatay Ağır Ceza Mahkemesi ise görevsizlik kararında aynı yargı düzeni içindeki Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin görevli olduğunu ileri sürmüştür. Bu durumda, askerî yargı düzeni içinde yer alan Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askerî Mahkemesi ile Hatay Ağır Ceza Mahkemesi arasında bir olumsuz görev uyuşmazlığı doğmadığı açıktır. Çünkü, yukarıda olumsuz görev uyuşmazlığı için belirtilen ilk üç koşulun varlığına karşın, adli ve askerî yargı merciilerinin görevsizlik kararlarının karşıt verilmiş olması koşulu olayda gerçekleşmemiştir.

2-) Hatay Ağır Ceza Mahkemesi görevsizlik kararını, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevli olduğu gerekçesine dayandırmasına karşın, Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi davada Hatay Ağır Ceza Mahkemesi'nin değil, Ankara^{da}/Sıkıyönetimin kaldırılması üzerine Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askerî Mahkemesi'nin davalarına bakma görevi kendisine verilen Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin görevli olduğu gerekçesine dayandırmıştır.

Bu durumda da aynı adli yargı düzeni içinde yer alan Hatay Ağır Ceza Mahkemesi ile Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi arasında bir olumsuz görev uyuşmazlığı doğmadığı açıkça ortadadır. Görevsizlik kararlarından biri diğerinin görevli olduğu gerekçesine dayanması yani karşıt verilmiş olması koşulu burada da gerçekleşmemiştir.

3-) Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi ile Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi arasında bir görev uyuşmazlığı doğup doğmadığına gelince; adli yargı yeri görevsizlik kararında askerî yargı yerinin görevli olduğunu ileri sürmesine karşın, Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Mahkemesi göreve ilişkin bir karar vermeyip,

1986/149

öncelikle daha önceki mahkemeler arasında oluşan görev uyuşmazlıklarının çözülmesi , rektiğini belirtmiştir. Ortada tek görevsizlik kararı bulunduğundan, bu iki mahkeme sında da bir görev uyuşmazlığı söz konusu olmadığı kuşkusuzdur.

4-) Ancak, olayda gözden uzak tutulmaması gereken husus, Ankara Sıkıyönet 4 Nolu Askerî Mahkemesi ile Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kesinleşen görevsi lik kararları arasında bir olumsuz görev uyuşmazlığı oluşup oluşmadığı konusudur. Bu askerî yargı düzeni içindeki Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askerî Mahkemesi'nce adli yar yerinin, adli yargı düzeni içindeki Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce ise askerî yargı yerinin görevli olduğu gerekçesi ile verilmiş, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada ki kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Kanunun 14. madd sine uyan bir olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğu kabul edilerek anlaşmazlığın çözün ne geçilmelidir.

Özün incelenmesine gelince; sanıklara atılı suçlar 20.2.1980 günü Hatay'da ilân edilen sıkıyönetimden sonra, 9.3.1985'te işlenmiştir.

Olay, sanık Fahrettin Ünvanlı'nın diğer sanık Mail Gündoğdu'dan aldığını be lirttiği 500 Gr. eroinin alıcı kılığına giren emniyet mensupları tarafından ele geçir: mesinden ibarettir.

1402 sayılı Kanunun 2301 sayılı Kanun ile değişik 15. maddesi, sıkıyönetim ilânından sonra işlenen suçlarda sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görevini göstermiş tir. Bu hükmün uygulanabilmesinde önkoşul eylemin sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olup olmadığını saptamaktır. Daha sonra da atılı suçun 15. madde kapsamında yer alıp almadığı araştırılmalıdır.

İncelenen dosya içeriğinde, sanıklara atılı suçun siyasal ve ideolojik amaçlı olup, bu yönü ile sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğunu gösteren hiçbir belge ve bulguya rastlanmamıştır. Böyle olunca, söz konusu 15. maddenin olayda uygulama olanağı bulunmadığı açıktır.

Suçun, 1402 sayılı Yasa'ya 2354 sayılı Yasa ile eklenen ek-4. madde kapsamınd olup olmadığına gelince; daha önceki kararlarımızda da bir çok kez belirtildiği gibi, 1402 sayılı Yasa'da 2354 sayılı Yasa ile yapılan düzenlemeden amaç, boyutları itibari ile devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek dereceyi bulan kaçakçılık suçlarını işleyenler ile sıkıyönetim askerî mahkemelerinin görevlerine giren suçları işleyenlerin eylemlerine her ne şekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan kaçakçılık suçları sanık larının bu davalara bakmak üzere kurulan mahkemelerde yargılanmalarını sağlamaktır. O